

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА 3 1955 ГОДА ●

● NO.15 (3423) ●

● ЧАЦВЕР, 16 КРАСАВІКА, 2015

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY



Свята моцнага адзінства
Памятную дату ў Санкт-Пецярбурзе адзначылі святочным канцэртам
Стар. 2



Падарожжы з Будслава ў Лондан і ў Гімалаі
Копія аднаго з найбольш шанаваных абразоў каталіцкай царквы цяпер ёсць і ў замежжы
Стар. 3



Паўночная сага сярэднявечча
Да ахутанага міфамі свету старажытных паўночных плямёнаў можна дакрануцца ў Мінску
Стар. 4

ТРАДЫЦЫ

Рэцэпт сонечнага дня

У беларускім Пасольстве ў Малдове прайшоў незвычайны майстар-клас “Гуканне Вясны” для дарослых і дзяцей

Слачатку — пра тое, чаму гэта ў прэдадзень Вялікадня згадалі мы пра дахрысціянскі абрад продкаў. Бо нашы суродзічы ўмеюць шанаваць розныя культурныя традыцыі — і толькі “традыцый бескультур’я” не паважаюць. І менавіта дзякуючы “сімбіёзам традыцый” сама беларуская традыцыя становіцца багацейшай, глыбейшай, цікавейшай. Увогуле ж прыгажосць і сілу народа, падаецца мне, можна бачыць па тым, што застаецца ў пакаленнях ад жыццёвага досведу продкаў. І па тым, як прадаўжаюцца, развіваюцца тыя традыцыі. Гэтае слова, дарэчы, паходзіць з лацінскага traditio — “перадаваць”. Па сутнасці, традыцыя — форма быцця народа ў свеце. Таму вывучэнне, захаванне, пашырэнне і развіццё беларускіх традыцый — адна з асноўных мэтаў нашага Беларускага культурнага руху Малдовы.

“Родная Зямля-матухна, Прачынайся ўжо песняю! З далечы ляцяць жаўрукі! Чуюцца гукі спрадвечнага свята! Свята... Гуканне Вясны!” Каб ісці ў нагу з часам, традыцыям патрэбна абнаўленне. Маючы досвед Гукання Вясны па-беларуску ў Малдове, праўленне БКРМ вырашыла зладзіць майстар-клас. Паказаць, перадаць досвед і майстэрства юным, па прынцыпе: “Ведаем, як гэта рабіць, навучым і вас”. І 4 красавіка мы пры падтрымцы Пасольства Беларусі ў Малдове правялі майстар-клас “Гуканне Вясны” для малых і дарослых. Гасцямі ў Пасольстве былі прадстаўнікі Беларускага абшчыны ў Малдове, Асацыяцыі “Беларусь” муніцыпалітэта Кішынёва і Таварыства дружбы і



Пагукалі Вясну беларусы ў Кішынёве — і стала там цёпла ды сонечна



Удзельнікі майстар-класа

супрацоўніцтва “Беларусь—Малдова”. Супольна мы распавялі пра традыцыю абраду на беларускіх землях і яго асаблівасці. Згадалі, як раней праводзілі абрад у Малдове. Быў і практычны трэнінг: мы перадавалі іншым своеасабліваю “тэхналогію” абраду, што прыжываецца ў Малдове — правярылі, пацвердзілі і замацавалі “гукальны рэцэпт”.

Дзіўна вам чытаць такое? Скажу прасцей: тым беларусам Малдовы, хто прыйшоў на майстар-клас,

стала зразумелым, навошта ўвесну патрэбен гэты пранізлівы гук “Гу-у-у-у!”, дзе, калі ды як яго лепш за ўсё ўтвараць. Мы супольна разабраліся, што гэта за песні-вяснянкі і вучыліся іх спяваць. Даведаліся, чым каштоўныя вясной жаўрукі — першыя маленькія, але вельмі павучыя птушкі. Менавіта яны, паводле беларускай міфалогіі, прыносяць сапраўдныя скарбы ў сваіх маленькіх дзюбках: цяпло і Вясну. Мы прыпомнілі, хто такая Ляля і ўявілі сабе, гэтак жа, як калісьці нашы суродзічы, як яна павінна выглядаць, у што апранутая. Разабралі “па костках” прадаўную Бабу-Марэну: што за дух ці вобраз такі, чым займаецца, з кім сябруе і чым яе прысутнасць так турбуе і трывожыць беларусаў? І галоўнае: што патрэбна зрабіць, каб ад яе пазбавіцца? І вось цяпер мы, здаецца, ведаем, навошта

беларусам спрадвеку патрэбен быў бог, якога звалі Лада ці Лад, і чаму яго прысутнасць і сёння вельмі дарэчы.

Шаноўныя супляменнікі, падзялюся назіраннем. Мы гуканне Вясну ў Малдове ў той ці іншай форме ўжо трэці год запар. І штотар пераконваемся ў бездакорнай эфектыўнасці старажытнай беларускай традыцыі. Пішу артыкул праз пэўны час пасля абраду і бачу, што надвор’е канкрэтна перамянілася! Два дні быў наймацнейшы вецер і дажджа, а пагукалі Вясну — непагадзь сціхла, запанавала на небе доўгачаканае сонейка! А што гэта значыць? Правільна: мы Вясны дагукаліся. Жадаем усім гэтую народную магію браць на ўзбраенне ў наступныя гады.

Ганна Мазур, культуролаг, старшыня праўлення Беларускага культурнага руху Малдовы

КАРЫСНЫ ДОСВЕД

Песні з пачастункамі

У Палацы культуры, дзе тальяцінскія беларусы адначасова адзначалі Дзень яднання і 10-годдзе гурта “Купалінка”, можна было набыць і якасныя беларускія прадукты ў выязной краме Гандлёвага дома “Беларусь”

Для традыцыйнага свята, прысвечанага Дню яднання народаў Беларусі і

Расіі, актывісты Беларускай нацыянальна-культурнай аўтаноміі “Нёман” выбралі найбольшую канцэртную залу Тальяці — у Палацы культуры, мастацтва і творчасці. Рыхтаваліся старанна: вызначалі ўдзельнікаў, адбіралі лепшыя нумары для канцэрту, а яшчэ правялі мноства рэпетыцый, распаўсюджвалі квіткі ды запрашалі ганаровых гасцей. Асноўная праца легла на пле-

чы Людмілы Дзёмінай, якая кіруе і суполкай “Нёман”, і гуртом беларускай песні “Купалінка”. Важны момант: па запрашэнні мэра Тальяці ў гэты ж час горад наведвала дэлегацыя з беларускага Бабруйска. Адкуль, што паказальна, родам і сама Людміла Дзёміна.

У мэрыі Тальяці была афіцыйная сустрэча. З расійскага боку ўдзельнічалі ў ёй адказныя асобы мэры,

у тым ліку і сам мэр Сяргей Андрэеў, дэпутат гарадской думы, прэзідэнт гандлёва-прамысловай палаты і актывісты суполкі “Нёман”. З беларускага — старшыня Бабруйскага гарвыканкама Андрэй Каваленка, дырэктар акцыянернага таварыства “Шынарамонт” Віктар Дзісятнік і намеснік гендырэктара прадпрыемства “Белшына” Аксана Прыходзька. Адбыўся абмен дзелавой



На сцэне — Маша Шылкіна і Лера Пыціна

інфармацыяй, карыснай для наладжвання ўсебаковага супрацоўніцтва. Потым беларуская дэлегацыя наведвала шэраг прадпрыемстваў Тальяці, у тым ліку знакаміты “АўтаВАЗ”, была экскурсія па

горадзе. Увечары бабруйчане сустрэкліся з кіраўнікамі суполкі “Нёман” і дырэктарам Гандлёвага дома “Беларусь” па Самарскай вобласці Андрэем Уракавым.

→ Стар. 4

ЧЫТАЧ — ГАЗЕТА

Сталы ўзрост

У рэдакцыю прадаўжаюць паступаць віншаванні ад беларускіх суполак, чытачоў, няштатных аўтараў у сувязі з 60-годдзем газеты

“Газета “Голас Радзімы” выдаецца з 6 красавіка 1955 года ў Мінску на беларускай мове,” — знаходзім у інтэрнэце. І ў рэдакцыю цяпер прыходзяць цёплыя віншаванні. Адно з апошніх — з Малдовы: “Родная газета “Голас Радзімы”, паважаныя супрацоўнікі рэдакцыі! Праўленне грамадскага аб’яднання Беларускай культурны рух Малдовы віншуе вас з 60-годдзем. Калі прыходзіць да нас канверт са свежым нумарам — адчуванне такое, быццам гэта вестка ад дарагога, роднага сябра. Шаноўны “Голас Радзімы”, шчыры дзякуй, што ты — заўсёды побач з намі: вядзеш летапіс беларускага жыцця ў замежжы, абагульняеш цікавыя досведы. Гэта для нас вялікая падтрымка. З цікавасцю чытаем прызнанні ў любові да роднай Беларусі, апаведы пра супляменнікаў, справы беларускіх суполак. Дзякуй, “Голас Радзімы”, што дапамагаеш беларусам замежжа жыць разам з Бацькаўшчынай! Ганна Мазур — ад імя праўлення Беларускага культурнага руху Малдовы”.

Паступіла віншаванне з Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі. Наталля Сырэц з аддзела карпаратыўнага супрацоўніцтва дзякуе за нумары ў электронным выглядзе (іх мы дасылаем у галоўны кнігазбор з 2012 года) і віншуе супрацоўнікаў “Голасу Радзімы” з юбілеем. І нагадвае: ва ўсіх, хто жадае, ёсць магчымасць атрымаць электронную копію любога з нумароў газеты за 60 гадоў: яны зберагаюцца ў фондах НББ. Як тое зрабіць — мы раскажам у бліжэйшым нумары.

РАЗАМ

Свята моцнага адзінства

Памятную дату Саюзнай дзяржавы ў Санкт-Пецярбурзе адзначылі святочным канцэртамі, на якім былі і ганаровыя госці з Беларусі

Святочны канцэрт, прысвечаны 19-й гадавіне падпісання Дагавора аб Садружнасці Беларусі і Расіі, праходзіў у Дзяржаўнай акадэмічнай капэле Санкт-Пецярбурга. Залу ўпрыгожылі сцягамі Беларусі, Расіі, Санкт-Пецярбурга. На ўрачыстасць сабраліся ветэраны вайны, якія ўдзельнічалі ў вызваленні Беларусі, актывісты грамадскіх суполак горада, беларускай нацыянальна-культурнай аўтаноміі, жыхары горада і вайскоўцы з Беларусі, якія цяпер праходзяць навучанне ў мясцовых ВНУ. У зале былі і ганаровыя госці з братаў краіны — дэлегацыя Беларускага клуба ваенных маракі.

Прысутных віталі старшыня Заканадаўчага сходу Санкт-Пецярбурга Вячаслаў Макараў, першы сакратар аддзялення Пасольства Беларусі ў Санкт-Пецярбурзе Святлана Бейнаровіч і старшыня савета міжрэгіянальнай грамадскай арганізацыі “Расійска-беларускае братэрства” Аляксей Варанцоў. Віцэ-губернатар горада Міхаіл Макараў абвясціў прывітальны тэкст ад губернатара Георгія Палтаўчанкі.

У святочным канцэрте ўдзельнічаў сімфанічны аркестр Ма-



На сцэне — сімфанічны аркестр Музычнага каледжа імя М. -К. Агінскага з Маладзечна

ладзечанскага дзяржаўнага музычнага каледжа імя М. -К. Агінскага пад кіраўніцтвам дырыжора Рыгора Сарокі. Парадавалі сваімі талентамі беларускія спевакі, лаўрэаты міжнародных конкурсаў Андрэй Мацюшонак, Андрэй Саўчанка,

Аляксандр Пахмутаў, а таксама хор школы-студыі “Рондо” Дома дзіцячай творчасці Прыморскага раёна Санкт-Пецярбурга. Гучалі творы замежных, расійскіх і беларускіх кампазітараў, у тым ліку і піцёрскага кампазітара Леаніда Левашкевіча,

урадженца Беларусі. Прыгожа было бачыць, як па ходзе канцэрта песні “Севастопальскі вальс” і “Дзень Перамогі” разам з артыстамі падпявала і зала.

**Васіль Шалак,
г. Санкт-Пецярбург**

ПАРАЛЕЛІ

Мы сябруем гарадамі

Мікалай Бойка

Мінск і Самара... Што аб'ядноўвае іх?

У гарадоў — як і ў людзей: у кожнага ёсць свой твар, свая гісторыя і свой лёс. А здарэцца, што розныя гарады маюць нейкія агульныя рысы. Прыкладам, пасляваенная забудова праспекта Незалежнасці ў Мінску нечым нагадвае дамы Санкт-Пецярбурга — бо ў распрацоўцы плана забудовы ўдзельнічалі архітэктары ленінградскай школы. Агульныя рысы можна знайсці паміж Мінскам і Самарай (да 1991 года — Куйбышаў, “запасная сталіца” СССР). Амаль 1800 кіламетраў паміж гарадамі, а Дзень горада адзначаюць практычна ў адзін час: Мінск — у другую суботу верасня, а Самара — у другую нядзелю верасня. І ўрачыстасці ў абодвух гарадах не абмяжоўваюцца адным днём.

“Летась самарскія беларусы прымалі ўдзел ва ўсіх мерапрыемствах Свята горада, якое доўжылася тры дні, у тым ліку і ў адкрыцці помніка будаўніку і першаму ваяводзе Самары князю Рыгору Засекіну, — згадвае Ірына Глуская, прэзідэнт Самарскай абласной грамадскай арганізацыі беларусаў “Руска-Беларускае Братэрства 2000”. — У цырымоніі адкрыцця помніка ўдзельнічала юная беларуска Паліна Мешчаракава з сяброўкамі і яе



Беларусы на адкрыцці помніка першаму ваяводзе Самары

мама, актывістка нашай суполкі Аксана Шындзіна”. Апошняя дадае, што Самара — горад шматнацыянальны, і беларусы ў нацыянальных строях засведчылі свой актыўны ўдзел у яго жыцці. Паліна заўсёды з радасцю апранае беларускі касцюм і ахвотна расказвае пра Беларусь, традыцыі беларусаў. Кіраўніца моладзевага аддзялення арганізацыі самарскіх беларусаў Юлія Цяплянская ахвотна ўспамінае, як летась яна з сябрамі была ў Мінску на ўрачыстасцях з нагоды 70-х угодкаў Вызвалення Беларусі. Суайчыннікам з Паволжа хочацца пабываць і на Дні горада Мінска, і для таго робяцца пэўныя захады. Яны ж, удзельнічаючы ў Дні Самары, расказваюць пра Мінск, Беларусь жыхарам і гасцям горада.

Увогуле беларусы Самары — заўсёды жаданыя госці на ўсіх гарадскіх і абласных мерапрыемствах. Летась, напрыклад, вакальны ансамбль “Каданс” удзельнічаў і ў гарадскім фэсце “Самарская хваля” — свяце яднання народаў, якія здаўна дружна жывуць на самарскай зямлі. “Кадансаўцы” спявалі беларускія і рускія песні, а нацыянальныя беларускія строі на сцэне фэсту паказалі Юлія Цяплянская і яе жаніх Георгій Курмакоў: у той дзень, дарэчы, ён прымерыў яго ўпершыню.

Мінск і Самара... Што яшчэ аб'ядноўвае гэтыя гарады? Па ініцыятыве самарскіх беларусаў, якую падтрымала гарадміністрацыя Самары, рыхтуецца падпісанне дамовы аб пабрацімскіх сувязях паміж гарадамі.

І 2 ліпеня 2014 года падпісана было пагадненне аб развіцці партнёрскіх адносін паміж адміністрацыяй Заводскага раёна Мінска і суполкай “Руска-Беларускае Братэрства 2000”.

Мінск і Самару звязваюць даўнія добрыя стасункі. У 1933-1992 гадах Беларускі дзяржінстытут народнай гаспадаркі насіў імя Валяр’яна Куйбышава. Вуліца яго імя ёсць у Мінску, а ў Самары — вуліца Мінская. І самарскі футбольны клуб “Крылы Саветаў” займае асаблівае месца ў беларускім футболе: практычна ў кожным сезоне ў камандзе гуляюць футбалісты з Беларусі. Каманду жартам называюць базавым футбольным клубам зборнай Беларусі: прайшлі праз яе многія гульцы нацыянальнай зборнай.

У сезоне 2014-15 у ФК “Крылы Саветаў” (Самара) гуляюць Станіслаў Драгун і Сяргей Карніленка. З сакавіка 2013-га ў клубным цэнтры падрыхтоўкі футбалістаў трэнерам-селекцыянерам працуе Дзміс Коўба, футбольная кар’ера якога пачалася ў Віцебску. У самарскай камандзе Дзміс гуляў 12 сезонаў, меў больш за 250 матчаў за клуб у розных турнірах, стаў бронзавым прызёрам чэмпіянату Расіі 2004 года і фіналістам Кубка Расіі.

З Самарай звязана жыццё опернага пастаноўшчыка, народнага артыста Беларусі Сямёна Штэйна. Праславіў Самару і пісьменнік Эдуард Кандратаў, які нарадзіўся ў Магілёве.

ВЕСТКІ З ЛАТВІІ

Ад сэрца да сэрца

Беларусы Даўгаўпілса і Дагды супольна падарылі жыхарам Дагдскага краю добры настрой

У Дагдзе, горадзе ў Латвіі, адбыўся канцэрт, які жыхарам краю падарылі творчыя гурты даўгаўпілскага Цэнтра беларускай культуры і культурна-асветніцкага таварыства “Уздым”, а таксама дагдскага беларускага таварыства “Вербіца”. Вясны канцэрт для жыхароў краю ладзіла “Вербіца”, якой кіруе Таццяна Гогалінская. Запаслі і нас, сяброў-супільнікаў з Даўгаўпілса. Прычым песні, танцы, вершы, а таксама спектакль творчых гуртоў-гасцей сталі своеасаблівым стрыжнем канцэрта.

На пачатку ўсіх вітала старшыня Саюза беларусаў Латвіі Валянціна Піскунова. Старшыня “Уздыма” Валеры Амбросаў, член праўлення суполкі Аляксандр Лапа павіншавалі жанчын са Святам вясны, ансамбль беларускай народнай песні “Купалінка” падарыў ім прыгожую песню пра каханне. І далей пачалося! Пад смех і апладысменты ішла камедыя “Чорт і баба” па п’есе Францішка Аляхновіча. Яе гралі артысты тэатральнай студыі “Паўлінка”, мастацкі кіраўнік Галіна Сантоцкая. Гасторню моцнай сям’і Марыські (Вера Сухарава) і Мікіткі (Аляксандр Лапа), якіх вельмі хацелі пасварыць, змовіўшыся, Чорт (Алена Кавалькова) і Баба (Галіна Сантоцкая), даўгаўпілсцы граюць з вялікім гумарам. Зала ўзнагародзіла іх бурнымі апладысментамі.

Паэт, член Саюза пісьменнікаў Беларусі Станіслаў Валодзька чытаў пасвячэнні ў вершах жанчынам. Танцавальны гурт “Лянок” (мастацкі кіраўнік Алег Захарнёў) выканаў “Рэчаньку”, “Бульбакку” ды “Каліну-маліну” пад суправаджэнне “Купалінкі” (мастацкі кіраўнік Вячаслаў Пятроў). Аляксандр Лапа радаваў публіку лірычнымі песнямі, а “Купалінка” — народнымі песнямі ды жартамі. Праз увесь канцэрт прайшлі вечныя тэмы: каханне, жаночая доля, а таксама прыцягненне роднай зямлі, прыгажосць традыцый продкаў. Вялі праграму кіраўнік Цэнтра беларускай культуры Жанна Раманоўская і намесніца старшыні суполкі “Уздым” Людміла Сінякова.



Ж. Раманоўская і В. Амбросаў

Старшыня Дагдскай краёвай думы Сандра Вішкурэ павіншавала жанчын са Святам і падзякавала беларускія гуртам за выдатны канцэрт-падарунак жыхарам краю. А Таццяна Гогалінская ўручыла нам свае падарункі: велізарны каравай хлеба — пэўна, сама выпякала! — і кветкі кожнай артыстцы. Дарэчы, тэлесюжэт пра наш супольны канцэрт можна паглядзець і ў інтэрнэце на партале youtube. У сваю чаргу мы запрасілі сяброў з Дагды на V Міжнародны фестываль народнай культуры “Беларускі кірмаш у Даўгаўпілсе”. Ён, нагадаю, запланаваны на 16 кастрычніка.

**Жанна Раманоўская,
кіраўніца даўгаўпілскага
Цэнтра беларускай культуры**

СВЯТЫНІ

Падарожжы з Будслава ў Лондан і ў Гімалаі

Копія аднаго з найбольш шанаваных абразоў каталіцкай царквы цяпер ёсць і ў замежжы

Многія ведаюць: Будслаўскі абраз Божай Маці — святыня нацыянальнай значнасці, адна з найбольш шанаваных у каталіцкай царкве, славіцца шматлікімі цудамі. Абраз напісаны невядомым мастаком у XVI стагоддзі і, як сведчыць назва, знаходзіцца ў вёсцы Будслаў Мядзельскага раёна Міншчыны, у касцёле Ушэсія Маці Божай.

Аповед пра тое, як трапіла копія святыні ў грэка-каталіцкую царкву ў Лондан, пачнем з гісторыі з’яўлення яе ў Беларусі. Летапісы сведчаць: адбылося тое напрыканцы XVI стагоддзя. Першым уладальнікам абраза быў мінскі ваявода Ян Пац, які перайшоў з кальвінізму ў каталіцтва. Ён і атрымаў абраз пад час пілігрымкі ў Рым у 1598 годзе з рук Папы Рымскага Клімента VIII. Пасля смерці ваяводы абраз застаўся яго капеляну Ісаку Салакаю, які ў 1613-м быў у Будславе і па просьбе айцоў ахвяраваў абраз касцёлу.

Копія святыні, што пабывала ў Гімалаях

Вернікі ведаюць: з 1991 года ў Беларусі праводзяцца рэгулярныя паломніцтвы ў Будслаў, да святыні. У 1998-м была афіцыйная цырымонія каранавання цудатворнага абраза. Ва ўрачыстай абстаноўцы кардынал Казімір Свёнтэк прымадаваў папскія кароны на абраз. З таго часу яна — санктуарый (святыня) нацыянальнай значнасці. Штогод 2 ліпеня ў Будслаўскі касцёл прыбываюць дзясяткі тысячаў паломнікаў, каб пакланіцца Маці Божай Будслаўскай. Абраз раней штогод выносіўся з храма для паломнікаў, і тэмпературна-вільготнасныя перапады, безумоўна, адмоўна ўплывалі на захаванасць святыні. Таму ў 2006 годзе па просьбе пробашча, магістра тэалогіі Уладзіслава Завальнюка мастачка Эвеліна Крыштаповіч напісала ў дар касцёлу дакладную копію іконы памерам 72,5х65,5 см для паломнікаў.

У тым жа годзе група ветэранаў альпінізму (Леанід Галубоўскі, Ігар Герасімовіч, Аляксандр Барысевіч ды іншыя) рыхтавалася да спартыўна-даследчай экспедыцыі па святых месцах старажытных цывілізацый паўднёвага Тыбету: у Індыю і Кітай. Ксёндз Уладзіслаў параіў ім з сабою ўзяць і копію святыні. 27 жніўня ў мінскім касцёле Св. Сымона і Св. Алёны — Чырвоным касцёле — прайшло набажэнства з бласлаўленнем альпіністаў. А 8 кастрычніка, калі яны пабывалі ўжо на Гімалаях і з самага высокага горнага хрыбта планеты блаславілі ўвесь свет, святыня вярнулася ў храм, дзе ў прысутнасці мастачкі і альпіністаў было яшчэ адно набажэнства.

Да канца чэрвеня 2007-га святыня знаходзілася ў храме, а 2 ліпеня з пілігрымамі адправілася ў Будслаў. У пілігрымцы бралі ўдзел людзі розных веравызнанняў, і такім чынам яна стала сімвалам хрысціянскага адзінства і ўзаемаразумення. З



Копію абраза ў Будславе выносяць з храма для пакланення дзясяткаў тысяч паломнікаў



Абраз Будслаўскай Божай Маці

таго часу копія выкарыстоўваецца пад час урачыстасцяў у гонар Будслаўскай іконы Божай Маці, якая ўвесь час знаходзіцца ў галоўным алтары храма.

Але гэта быў толькі пачатак падарожжа копіі абраза: 5 кастрычніка 2012 года святыня адправілася ў паломніцтва па каталіцкіх парафіях Беларусі. Дарэчы, на такую з’яву ёсць адметная назва перэгрынацыя — ад лац. peregre (па-за айчынай, за мяжой), што азначае: падарожжа, паломніцтва да святых месцаў. У каталіцкай царкве гэта “перанясенне або перавоз у культурных мэтах рэліквій, абразоў ды іншых прадметаў рэлігійнага культу”. Дык вось, дзея была прымеркавана да 400-годдзя з дня прыбыцця ў Будслаў цудатворнага абраза. Пілігрымка пачалася ўвечары 5 кастрычніка ў

мінскім Архікафедральным касцёле Імя Найсвяцейшай Панны Марыі ды завяршылася фэстам у Нацыянальным санктуары ў Будславе праз дзевяць месяцаў — 5 ліпеня. Копія іконы Маці Божай Будслаўскай пабывала ў найбольш буйных прыходах усіх чатырох дзясяткаў.

Копія для грэка-каталіцкай царквы ў Лондане

Летась Эвеліна Крыштаповіч напісала яшчэ адну копію абраза Маці Божай Будслаўскай. І 24 снежня, на Раство, абраз быў падараваны грэка-каталіцкай царкве ў Лондане — паводле папярэдняй дамоўленасці з айцом Аляксандрам Надсанам. У той дзеі паўдзельнічала і я. У час падарожжа ў Лондан мы пазнаёміліся з беларускім грэка-каталіцкім святаром, апостальскім візітатарам

Даведка ГР

Мастачка Эвеліна Крыштаповіч закончыла Беларускаю дзяржаўную Акадэмію мастацтваў, кафедра манументальна-дэкаратыўнага мастацтва. Брала ўдзел больш чым у 30 міжнародных і рэспубліканскіх выставах і пленэрах. У 2013-14 гадах вучылася па Праграме ЕС у Польшчы, Брытаніі. Удзельнічала больш чым у 20 дабрачынных праектах Міжнароднага клуба амбасадарскіх жонак, Міжнароднага грамадскага аб’яднання мастакоў і мастацтвазнаўцаў “Майстар”. Аўтар роспісу “Містычны горад” у Рэспубліканскім рэабілітацыйным цэнтры для дзяцей з абмежаванымі магчымаасцямі (20 квадратных метраў, выкананы на дабрачыннай аснове). У супрацоўніцтве з Амбасадай Швецыі ў Беларусі разам са шведскімі дызайнерамі рэалізавала праект у Цэнтральнай дзіцячай бібліятэцы (насценны роспіс, 65 квадратных метраў). Эвеліна з сястрой Белаславай — аўтаркі праекту “Лабірынты часу”, які здзейснены ў плыні імпрэзы “Ноч музеяў” у Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі (2014). Працы Эвеліны Крыштаповіч знаходзяцца ў калекцыі Інстытута імя Гётэ (Мінск), British Council (Варшава) і ў прыватных калекцыях у розных краінах.

для беларусаў-каталікоў у замежжы айцом Аляксандрам Надсанам і яго пераемнікам айцом Сяргеем Стасевічам.

Як вядома, айцец Аляксандар — першы святар у свеце, хто пачаў сістэматычна ўжываць беларускую мову ў богаслужэнні. Больш за два дзесяцігоддзі ён быў адзіным чалаве-

кам, хто штодня літургічна маліўся за Беларусь і па-беларуску. Цягам гадоў айцец Аляксандар працаваў над перакладамі візантыйскіх літургічных тэкстаў на беларускую мову. Нам пашчасціла атрымаць Малітоўнік “Госпаду Памолімся” ў падарунак з яго рук. Гаспадар знаёміў нас з музейнымі калекцыямі і зборам Скарынаўскай бібліятэкі. У музеі, дарэчы, няшмат экспанатаў, але яны вельмі важныя для беларускай гісторыі. Там зберагаюцца, у прыватнасці, некалькі слуцкіх паясоў, старыя манеты Вялікага Княства Літоўскага, пачынаючы ад сярэбранай грыўны, пячатка Вялікага Княства Літоўскага. Вялікі збор архіўных матэрыялаў у бібліятэцы з канца XV стагоддзя і аж да сёння — гэта царкоўныя архівы, архівы беларускіх святароў: айцоў Гарошкі, Татарыновіча, Салаўя, Падзявы, Германовіча ды іншых. Найбольшы архіў, казалі нам, біскупа Сіповіча — гэта цэлая шафа. Ёсць рукапісы Арсенневай, Ілляшэвіча, Салаўя. Ёсць таксама рукапісы Купалы і Коласа, у тым ліку рукапіс вядомай паэмы Купалы “Курган”. Самы ранні рукапіс Коласа “Другое чытанне для дзеткаў-беларусаў” з 1905—1907 году. Усяго ў фондасховішчы бібліятэкі каля 50 тысяч кніг.

Дзякуючы прафесару Адаму Мальдзісу ў цэнтры Лондана адбылася наша сустрэча з графам Анджэем Цеханавецкім — апошнім князем Мсціслаўскім і Заслаўскім. Ён доктар мастацтвазнаўства і мецэнат, падараваў Беларусі ў свой час вялікую каштоўнасць — чатырохбаковы Случкі пояс. Ягонныя дары — гэта і невядомы раней краявід Нясвіжа, рэдкія кнігі ды рарытэты з Радзівілаўскай калекцыі. На ягонныя сродкі выкуплены для Нясвіжскага музея ў замку адзін з арыгіналаў радзівілаўскай карты Тамаша Макоўскага, выдадзенай у 1648 годзе.

Сёння ў Брытаніі жыве каля 2000 тысяч беларусаў, і кожны з іх мае цяпер магчымаць прыйсці ў беларускую грэка-каталіцкую царкву і памаліцца Маці Божай Будслаўскай, якая бласлаўляе ўсіх нас.

Ала Нароўская, кандыдат гістарычных навук, дацэнт БДУ культуры і мастацтваў

Дарэчы

Міжнароднае паломніцтва-2007 прысвячалася 500-годдзю пачатку сплаву лесе па рэчцы Вільі з Будслава ў Вільню. У 1507-м менавіта з той драўніны пачалі будаваць касцёл і кляштар бернардынцаў у Вільні. У 2007-м з Мінска ў Будслаў і прыбыла копія абраза Будслаўскай Божай Маці. А з Вільнюса на лодках быў дастаўлены пілігрымамі на чале з ксяндзом Уладзіславам Завальнюком двухметровы крыж, зроблены з сасновага бярвяна, якое 500 гадоў таму сплавілі з Будслава ў Вільню. З пілігрымамі з Мінска ў Будслаў вандравала і сям’я Крыштаповічаў, удзельнічала ў свяце ў гонар абраза.

